Nowa powieść Olgi Tokarczuk na otwarcie 12. edycji Festiwalu Góry Literatury

10-07-2026

Festiwal Góry Literatury w Dzierżoniowie

Po spektakularnym sukcesie ubiegłorocznej odsłony, kiedy to Festiwal Góry Literatury po raz pierwszy zawitał do Dzierżoniowa, przyciągając ponad 2,5 tysiąca miłośników kultury, nadszedł czas na kolejną dawkę literackich i artystycznych emocji. Już w lipcu nasze miasto ponownie stanie się jednym z serc tego prestiżowego wydarzenia, goszcząc wybitnych twórców, intelektualistów i artystów sceny muzycznej.

Dzierżoniowski program festiwalu to prawdziwa mozaika gatunków – od spotkań z reportażystami, przez pasmo czeskie, aż po warsztaty dla najmłodszych w ramach „Małych Gór Literatury”.

Gwiazdozbiór nad Dzierżoniowem

Tegoroczny line-up robi wrażenie. Dzierżoniów odwiedzą nazwiska, które od lat kształtują polską i europejską kulturę:

- Mariusz Szczygieł – mistrz reportażu, który nie tylko poprowadzi spotkanie autorskie, ale i sam zasiądzie w roli prowadzącego rozmowę z czeską autorką Klárą Vlasákovą;
- Agnieszka Holland – światowej sławy reżyserka, z którą podyskutujemy po projekcji filmu „Franz Kafka”;
- Michał Rusinek – literaturoznawca i wieloletni sekretarz Wisławy Szymborskiej, który przybliży postać noblistki w 30. rocznicę przyznania jej najważniejszej literackiej nagrody świata;
- Maria Peszek i Bartek Wąsik – ten niezwykły duet zamknie jeden z festiwalowych dni wyjątkowym koncertem „Pieśń nocy letniej”, w którym twórczość Jana Kochanowskiego zyska zupełnie nowe, współczesne brzmienie;
- na scenach Kinoteatru "Zbyszek" oraz w murach Synagogi Rutika spotkamy również m.in. Annę Bikont, Jacka Dehnela, Tomasza Stawiszyńskiego oraz czeskiego pisarza Jaroslava Rudiša.

Kultura dostępna dla każdego

To, co wyróżnia Festiwal Góry Literatury w Dzierżoniowie, to jego inkluzywność. Organizatorzy dbają o to, by wysoka kultura była na wyciągnięcie ręki dla każdego mieszkańca i turysty. Ważna informacja: wszystkie wydarzenia literackie, panele dyskusyjne, pokazy filmowe oraz warsztaty dla dzieci są całkowicie bezpłatne i ogólnodostępne.

Jedynym punktem programu, na który obowiązują bilety, jest koncert Marii Peszek i Bartka Wąsika. Warto również pamiętać, że na niektóre warsztaty (szczególnie te dla dzieci oraz zajęcia w ramach Latającego Uniwersytetu Ludowego) obowiązują wcześniejsze zapisy mailowe ze względu na ograniczoną liczbę miejsc.

Program w pigułce

Festiwal potrwa kilka dni, a spotkania odbywać się będą w trzech kluczowych lokalizacjach:

- Dzierżoniowski Ośrodek Kultury – centrum wydarzeń dla najmłodszych („Małe Góry Literatury”);

- Synagoga Rutika – miejsce refleksji nad historią, kulturą żydowską i współczesną literaturą;
- Kinoteatr "Zbyszek" – główna scena dla spotkań autorskich, kina oraz finałowego koncertu;
- zapraszamy wszystkich mieszkańców Dzierżoniowa i okolic do wspólnego świętowania literatury. Czy uda nam się pobić rekord frekwencji z ubiegłego roku? Przekonamy się już w lipcu.

Festiwal Góry Literatury w Dzierżoniowie – szczegółowy program

Sobota 11 lipca

Dzierżoniowski Ośrodek Kultury, ul. Świdnicka 23

- 9.00–10.00 Małe Góry Literatury. Tkaczka chmur – spektakl teatralny. Prowadzą Katarzyna Jackowska-Enemuo i Mateusz Szemraj (wiek: 5+) - wstęp wolny, nie obowiązują zapisy;
- 10.15–11.30 Małe Góry Literatury. Tkaczka chmur – warsztat ruchowy dla dzieci i ich opiekunów. Prowadzą Katarzyna Jackowska-Enemuo i Mateusz Szemraj (wiek: 6+) - obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk [dot] org (lul[at]fundacjaolgitokarczuk[dot]org), liczba miejsc ograniczona.

Wtorek 14 lipca

Dzierżoniowski Ośrodek Kultury, ul. Świdnicka 23

- 10.00–12.00 Małe Góry Literatury. Guziki, słowiki, szaliki – literacka pracownia kolażu z ilustratorką Joanną Rusinek i pisarzem Michałem Rusinkiem (wiek: 6+).

Synagoga Rutika, ul. Krasickiego 28

- 9.00–11.30 Latający Uniwersytet Ludowy. Warsztaty z Aleksandrą Gliszczyńską-Grabias: Kultura żydowska – przeciwdziałanie mowie nienawiści - obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@ fundacjaolgitokarczuk [dot] org (lul[at]fundacjaolgitokarczuk[dot]org), liczba miejsc ograniczona;

- 12.00 Anna Bikont, Nie koniec, nie początek. Powojenne wybory polskich Żydów. Z autorką rozmawia Kamil Kijek - wstęp wolny;
- 13.30 Marcin Wodziński, Wojciech Tworek, Opowieści chasydzkie. Antologia. Z redaktorami tomu Biblioteki Narodowej rozmawia Urszula Glensk;
- 15.00 Cudem ocalona synagoga w Dzierżoniowie. Z Dorin Blau i Rafaelem Blauem rozmawia Monika Bisek-Grąz

Kinoteatr "Zbyszek", ul. Świdnicka 23 (wstęp wolny)

- 16.15 Literatura bez granic. Pasmo czeskie na Festiwalu Góry Literatury: Jaroslav Rudiš, Zákupy-Sarajewo. O opowiadaniu z tomu Sudety. Opowieści z czesko-niemieckiego pogranicza i innych książkach z autorem rozmawia Olga Wróbel;
- 17.45 Michał Rusinek, Nic zwyczajnego. O Wisławie Szymborskiej. W trzydziestą rocznicę przyznania Nagrody Nobla Wisławie Szymborskiej z autorem biografii rozmawia Małgorzata Kolankowska;
- 19.15 Maryla Szymiczkowa (Jacek Dehnel, Piotr Tarczyński), Szaleństwo i śmierć spłyną z gór. Z autorką rozmawia Olga Wróbel;
- 21.00 koncert: Maria Peszek (głos) i Bartek Wąsik (fortepian) - obowiązują bilety. Pieśń nocy letniej. Peszek i Wąsik grają Kochanowskiego.

Środa 15 lipca

Synagoga Rutika, ul. Krasickiego 28

- 11.00 Literatura bez granic. Pasmo czeskie na Festiwalu Góry Literatury: Klára Vlasáková, Wyrwy. Z autorką rozmawia Mariusz Szczygieł - wstęp wolny;
- 12.30 Beata Justa, Ale Gake. Trójjęzyczna księga z Krainy Ducha Gór. Z autorką rozmawia Monika Bisek-Grąz - wstęp wolny;
- 14.00 Agnieszka Taborska, Przemądrzenia. Myśli przed Apokalipsą. Z autorką rozmawia Dorota Oczak-Stach - wstęp wolny.

Kinoteatr "Zbyszek", ul. Świdnicka 23

- 15.15 Tomasz Stawiszyński, Czynnik alchemiczny. Z autorem rozmawia Eliza Kącka - wstęp wolny;

- 16.45 Mariusz Szczygieł na każdy temat. Z pisarzem rozmawia Dorota Oczak-Stach - wstęp wolny;
- 18.30 Latający Uniwersytet Ludowy. Pokaz filmu Franz Kafka Agnieszki Holland. Po projekcji z reżyserką rozmawia Sylwia Chutnik - wstęp wolny.

Piątek 17 lipca

Dzierżoniowski Ośrodek Kultury, ul. Świdnicka 23

- 9.00–10.15 Małe Góry Literatury. Lekcja z Roksaną Jędrzejewską-Wróbel: Florka (wiek: 5+) - obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk [dot] org (lul[at]fundacjaolgitokarczuk[dot]org), liczba miejsc ograniczona;
- 10.30–11.45 Małe Góry Literatury. Lekcja z Roksaną Jędrzejewską-Wróbel: Florka (wiek: 5+) - obowiązują zapisy mailowe pod adresem lul@fundacjaolgitokarczuk [dot] org (lul[at]fundacjaolgitokarczuk[dot]org), liczba miejsc ograniczona.

Głośna lektura fragmentów nowej, nieopublikowanej jeszcze powieści Olgi Tokarczuk w wykonaniu autorki rozpocznie tegoroczny Festiwal Góry Literatury i będzie wprowadzeniem do tematu przewodniego, którym są Terytoria. Zaczynamy już w ten piątek, 10 lipca, na Zamku Sarny w Ścinawce Górnej.

Będziemy mieli zaszczyt pokazać okładkę i podać tytuł najnowszej książki Olgi Tokarczuk. Autorka przywołuje w niej historię jednego z największych przesiedleń w dziejach Europy i opowiada o losach społeczności sprowadzonych po II wojnie światowej między innymi na tereny Dolnego Śląska. Lektura zainicjuje rozmowy wokół tematu przewodniego 12. edycji Fes?walu Góry Literatury – Terytoriów.

Jego źródło stanowi nie tylko zapowiedziana premiera książki Olgi Tokarczuk, ale także esej-wykład, wygłoszony przez noblistkę w maju tego roku we Florencji (nie ukazał się jeszcze drukiem), w którym dokonała bardzo nas inspirującego rozróżnienia pomiędzy Terytorium a znacznie bardziej niejednoznaczną przestrzenią, którą nazwała – korzystając ze słownika winiarzy i producentów oliwy
czy kawy – Terroirem.

> „Granica ma za zadanie wyznaczyć wielkość terytorium. Opasać konstrukcję, która udaje naturalną, i przedstawiać ją tak, jakby istniała

> od zawsze, choć w rzeczywistości jest efektem negocjacji, konfliktów, aktów prawnych i przemocy. Idea terytorium zakłada, że ziemia jest tylko tłem dla ludzkiego działania, sceną, na której rozgrywają się człowiecze fobie: polityka, gospodarka, historia. Gdyż terytorium staje się bytem dopiero wówczas, kiedy ludzie aktem dzielenia i wyznaczania granic nadają mu sens i znaczenie. (…) Tak stworzył się akt nadrzędnej tożsamości i zapanowała zgoda, że wszyscy należymy do jakiegoś terytorium”.

Próba zrozumienia szczególnego charakteru Ziem Zachodnich i Północnych oraz ich powojennych losów będzie nam towarzyszyć przez cały fes?wal. O tak zwanych Ziemiach Odzyskanych porozmawiamy z antropolożką Karoliną Ćwiek-Rogalską, politologiem Tomaszem Grabowskim oraz niemieckim historykiem Andreasem Kossertem. O migracje jako sposób życia zapytamy badaczy Didiera Fassina i Anne-Claire Defossez.

W sobotę, 11 lipca, zaczynamy działania w niezwykle istotnych dla nas pasmach edukacyjnych: Latającym Uniwersytecie Ludowym oraz Małych Górach Literatury. Seminarium O utopiach w czasach dystopii poprowadzi Magdalena Środa, warsztaty Zwierzęta pozaludzkie i ich obrona – Karolina Kuszlewicz, a wykład o zapobieganiu zachowaniom samobójczym wśród młodzieży – Halszka Witkowska. W programie też między innymi warsztaty o radzeniu sobie z rosyjską propagandą, o przeciwdziałaniu mowie nienawiści, o komunikacji międzyludzkiej, o szamanizmie. Nie zabraknie spacerów literackich, sensorycznych, przyrodniczych i ornitologicznych. Udział jest bezpłatny, liczba miejsc ograniczona, na niektóre wydarzenia można się wciąż zapisywać.

Małe Góry Literatury są skierowane do dzieci i młodzieży – zaprojektowane tak, by każdy odnalazł w nich coś dla siebie. Będziemy tropić zwierzęta z Adamem Wajrakiem, wzorem Wisławy Szymborskiej kleić kolaże, wczytamy się w pięknie ilustrowane książki i porozmawiamy o nich, obejrzymy też filmy animowane z różnych zakątków świata, a projekcjom będzie towarzyszyć wprowadzenie i rozmowa. Przygotowaliśmy spektakl Tkaczka chmur połączony z warsztatami ruchowymi. Wśród prowadzących warsztaty, lekcje i rozmowy są między innymi Roksana Jędrzejewska-Wróbel, Grzegorz Kasdepke, Krzysztof Łapiński, Joanna Rusinek, Michał Rusinek i Wit Szostak.

Na scenie literackiej ugościmy w pierwszy weekend także argentyńskiego pisarza i badacza, autora Historii czytania, Alberto Manguela. O zwrot ludowy w literaturze zapytamy Joannę Kuciel-Frydryszak, Adama Leszczyńskiego, Kacpra Pobłockiego i Antoninę Tosiek. W setną rocznicę urodzin Marii Janion

porozmawiamy z jej uczniami: Kazimierą Szczuką i Markiem Bieńczykiem. W panelu z udziałem autora Ronda Wiatraczna oraz Doroty Kotas i Pawła Sołtysa przyjrzymy się różnym literackim przedstawieniom w Warszawy. Powojenne losy polskich Żydów zgłębimy wspólnie z Anną Bikont i Pawłem Piotrem Reszką, a Wojciech Tochman opowie o wojnie z perspektywy zwierząt.

Zorganizujemy debatę o sztucznej inteligencji oraz panel o teoriach spiskowych. Porozmawiamy też o Sokratesie (Krzysztof Łapiński, Magdalena Środa), o Kościele katolickim (Artur Nowak, Stanisław Obirek), o przezwyciężaniu kryzysu samobójczego (Monika Tadra, Halszka Witkowska).

Przed nami też kolejne dwie głośne lektury. Opowiadanie Olgi Tokarczuk Schronienie przeczytają Maja Ostaszewska i autorka (to wydarzenie dodaliśmy już po publikacji pierwszej odsłony programu), a fragmenty powieści Olgi Tokarczuk Anna In w grobowcach świata zaprezentują Maja Ostaszewska, Maria Peszek, Andrzej Seweryn i Maciej Stuhr. Koncerty zagrają Kasia Sienkiewicz oraz Spięty.

Na kolejne fesHwalowe dni, podczas których przeniesiemy się między innymi do Nowej Rudy, Polanicy-Zdroju, Ludwikowic Kłodzkich, Wałbrzycha i Dzierżoniowa, zaplanowaliśmy debatę o dzieciach w cyfrowym świecie, rozmowy o mrocznych ścieżkach duchowości czy o zawłaszczeniu patriotyzmu przez prawicę. Spotkamy się z Anną Bikont, Jackiem Dehnelem, Krystyną Jandą, Leszkiem Kolankiewiczem, Pawłem Sołtysem, Tomaszem Stawiszyńskim, Mariuszem Szczygłem, Krzysztofem Środą oraz Olgą Tokarczuk.

Przed nami też spotkania w ramach bogatego pasma poetyckiego, pokazy filmowe i rozmowy o literaturze bez granic z udziałem czeskich autorów i autorki (Jaroslava Rudiša, Kláry Vlasákovej, Jonáša Zbořila). Zaprezentujemy przedstawienie Ziemia Ziemia w wykonaniu dzieci i młodzieży z łódzkich domów dziecka z udziałem Żanety Łabudzkiej, Czesława Mozila i Andrzeja Seweryna, a także
plenerowo-cyrkowy spektakl Tribute inspirowany prozą noblisty Isaaca Bashevisa Singera. Koncerty zagrają Maria Peszek i Bartek Wąsik, Pablopavo i Ludziki oraz John Porter. Zapraszamy również na jarmark artystyczny z lokalnym rękodziełem i wyrobami, a także pokazy sztukmistrzów z Lublina (Nowa Ruda, poniedziałek 13 lipca).

W następny weekend wracamy na Zamek Sarny w Ścinawce Górnej, gdzie będą z nami Joanna Bator, Agnieszka Holland, Adam Michnik, Renata Przemyk, Radek Rak, Hania Rani, Michał Rusinek, Małgorzata Szejnert i Wit Szostak. Nadamy też na żywo program Kwiatki polskie prowadzony przez Katarzynę Kasię i Grzegorza

Markowskiego.

Przygotowaliśmy łącznie przeszło 170 wydarzeń z udziałem 240 gości. Będziemy w tym roku w 30 lokalizacjach ziemi kłodzkiej, aglomeracji wałbrzyskiej i Kotliny Dzierżoniowskiej. Festiwal Góry Literatury potrwa do soboty 18 lipca. Organizatorami wydarzenia są Fundacja Olgi Tokarczuk i Fundacja Festiwal Góry Literatury.

Pełny program 12. edycji Festiwalu Góry Literatury jest dostępny na stronie Fundacji Olgi Tokarczuk.

Dorota Oczak-Stach
rzeczniczka prasowa